

BEHOUD VAN DE BIODIVERSITEIT – JURIDISCHE EN BELEIDSMATIGE ASPECTEN

Prof. Dr. Geert Van Hoorick

Docent Universiteit Gent
Vakgebied Bestuursrecht en Milieurecht

Advocaat te Gent

Beste Prof. Verheyen, Dames en Heren,

Mij werd gevraagd u op een boeiende manier te vertellen rond het behoud van de biodiversiteit vanuit juridisch-beleidsmatige invalshoek. Door die twee gewenste eigenschappen van mijn bijdrage te vermelden – juridisch en boeiend: misschien wel een *contradictio in terminis* – werd dus impliciet aangegeven: vooral niet té juridisch.

Ik heb besloten mij te focussen op België, in het bijzonder Vlaanderen, maar daarbij moeten wij er ons goed van bewust zijn dat ons grondgebied – wereldwijd bekeken – van relatief ondergeschikt belang is. Zo herbergen de tropische wouden op 6 % van de aardoppervlakte meer dan de helft van het aantal wilde soorten. Globaal kan men wellicht zeggen: hoe minder mensen ergens leven, hoe groter de biodiversiteit er (nog) is (behalve dan de genetische diversiteit binnen de menselijke soort vermoed ik).

Welnu, in Vlaanderen is het met die biodiversiteit niet zo goed gesteld. Niettegenstaande veel goede moed en allerlei initiatieven, blijft de biodiversiteit achteruitgaan. Zo lazen wij enkele weken terug in de krant dat opnieuw een aantal vogelsoorten op uitsterven staan in Vlaanderen. De oorzaken van de achteruitgang van de biodiversiteit zijn voldoende gekend: ruimte-inname, onaangepast landgebruik, verontreiniging, enz. Waar ik het met u zou willen over hebben, zijn de redenen waarom de goede intenties en de ambities van het natuurbeleid, dat die negatieve trend wil keren, stelselmatig vastlopen. Tot slot zou ik even willen blijven stilstaan bij het draagvlak voor het natuurbehoud, en de rol van de politiek.

1. De wetenschappelijke invalshoek is onderbelicht in het natuurbeleid. Er is nood aan een meer 'objectieve' invalshoek. De positie van de wetenschap dient te worden versterkt.

De inzet van het instrumentarium, zoals de bescherming van gebieden, gebeurt in Vlaanderen veel te veel vanuit allerlei externe aan het natuurbeleid opgedrongen randvoorwaarden, waarbinnen wetenschappelijke gronden dan wel mogen 'meespeelen', maar niet meer dan dat.

Nemen wij het voorbeeld van de bescherming van gebieden.

Het instellen van een beschermd gebied vereist uiteraard politieke beslissingen, doorgaans een besluit van de Vlaamse regering. De wetgeving vereist echter vrijwel

nooit dat waardevolle gebieden een beschermd statuut moeten krijgen. Vaak wordt in de praktijk dus de weg van de minste weerstand gevolgd en worden gebieden beschermd waar weinig andere 'ruimteclaims' aan vasthangen. Dikwijls zijn er zelfs beperkingen die in de wetgeving zelf zijn vastgelegd. Zo moet men volgens het Natuurdecreet het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) afbakenen binnen de 'groene' of 'geelgroene' bestemmingen volgens het gewestplan. De 9,2 % VEN van het grondgebied moet worden gezocht binnen 17 % van Vlaanderen. Men kan zich afvragen – en iedere buitenlander zou het doen, maar in Vlaanderen blijkbaar niemand – wat de zin is van een dergelijke operatie ? Door diezelfde ondergeschiktheid aan de ruimtelijke ordening zijn zeer onlangs besluiten voor een bescherming als landschap van hoogstamboomgaarden gelegen in woongebied volgens het gewestplan, vernietigd door de Raad van State. Welk nut heeft een instrument van het natuurbeleid als het enkel de ruimtelijke bestemming kan aanvullen en verfijnen ?

Het kan anders. Dit zien wij bij de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Deze richtlijnen vereisen dat bepaalde gebieden moeten worden aangewezen als beschermd gebied op grond van wetenschappelijke criteria. Het kan dus zijn dat een dergelijk gebied ook de enige uitbreidingsmogelijkheid van een naburige haven vormt, het kan zijn dat het om een industrie- of woongebied volgens het gewestplan; dit doet niets af aan de verplichting het gebied als beschermd gebied af te bakenen. Politieke en economische motieven kunnen de niet-aanwijzing van een gebied dat volgens de wetenschappelijke criteria had moeten worden aangewezen, niet rechtvaardigen.

Waarom stelt de toepassing van deze richtlijnen in Vlaanderen zoveel problemen ? Onder meer doordat voor het eerst in Vlaanderen de overheid verplicht werd gebieden als beschermd te aanzien, die zij eigenlijk soms liever niet zou willen beschermen omdat daar een dok moet komen, een weg moet worden aangelegd, een verkaveling moet doorgaan, een recreatiepark moet worden ingericht, enz. Voor het eerst in Vlaanderen vergenoegt het natuurbeleid zich niet met economisch marginale gebieden, maar wordt uitgegaan van de objectieve natuurwaarden zelf, als enig beschermingscriterium. Uiteraard zijn conflicten tussen economie en ecologie ingebakken in een dergelijk systeem. Ik zou zelfs meer in het algemeen zeggen: een goed – meer op wetenschappelijke gegevens gebaseerd – natuurbeleid leidt inherent tot dergelijke conflicten. Om deze op te lossen bestaan er mechanismen, die evenwel uitgaan van het initieel beschermd statuut van het gebied. En de toepassing van die mechanismen kan inhouden dat de natuur moet wijken, maar dat is dan na een belangenafweging, en tevens zal minstens elders moeten gecompenseerd worden.

Kortom, een beschermd statuut moet als het ware voortvloeien uit de objectieve natuurwaarden van het gebied zelf, als onderdeel van een ecologisch netwerk van natuurgebieden en ecologische verbindingzones. Een natuurbeleid dat daaraan voldoet zal die gebieden beschermen die beschermenswaardig zijn, en op die manier ook een echt ecologisch netwerk verwezenlijken en een bijdrage leveren tot het behoud van de biodiversiteit.

Overigens ook op andere vlakken dan de bescherming van gebieden komt de wetenschappelijke invalshoek te weinig aan bod. Nergens in de wetgeving vinden wij

dat de ontwikkelingen binnen ook andere beschermde gebieden dan natuurreserve-ten periodiek moeten worden geanalyseerd en geëvalueerd, met het oog op wijzigingen in de bescherming, het beheer en de inrichting. Monitoring is nochtans juist in het natuurbeleid bijzonder belangrijk. En het behoud van de wilde soorten is al helemaal onderbelicht in de wetgeving in het beleid, laat staan de rol van de wetenschap daarbij. Illustratief is dat het woordje Rode Lijsten of iets wat daar naartoe gaat, niet voorkomt in onze wetgeving.

2. De instrumenten van het natuurbeleid zijn ontoereikend om de doelstellingen inzake het behoud van de biodiversiteit te verwezenlijken. De instrumenten dienen grondig te worden geëvalueerd en aangepast, en zondig moeten ook nieuwe instrumenten worden ingevoerd.

Heel wat wetgevingen en beleidsplannen bevatten de dag van vandaag ambitieuze doelstellingen op het vlak van biodiversiteit. Daar is op zich niets mis mee. Alleen ontbreekt het aan een visie over welke de geschikte instrumenten zijn om die doelstellingen te verwezenlijken.

Laat mij dit illustreren aan de hand van twee voorbeelden: de realisatie van een ecologisch netwerk en de stand-still inzake natuur.

Iedereen is het erover eens dat de enige goede weg voor het (soortengericht) natuurbeleid deze is van de vorming van een ecologisch netwerk. Maar hoe kan het VEN in Vlaanderen inhoudelijk gezien een ecologisch netwerk zijn als je de gebieden moet afbakenen binnen de 'groene' of 'geelgroene' bestemmingen volgens het gewestplan ? Zullen deze gebieden wel goed kunnen worden beschermd, beheerd en ingericht zolang er geen natuurrichtplannen, met specifieke gebiedsvisies bestaan ? En zal natuurontwikkeling er een kans krijgen, terwijl door de zwakke beschermingsvoorschriften in het Natuurdecreet inzake bemesting en bestrijdingsmiddelen een intensieve landbouw er nog gedurende twee generaties wordt toegelaten. Men zal in Vlaanderen wellicht nog 10-tallen jaren moeten wachten om te zien "dit gebied behoort tot het VEN", tenzij het gaat om actuele feitelijke natuurgebieden. Het VEN in Vlaanderen, dames en heren, is geen ecologisch netwerk: het heeft wel de naam, maar niet de inhoud.

Het Natuurdecreet wil een stand-still inzake natuur bereiken: doordat de natuur het slecht doet, mag over het ganse grondgebied geen verdere kwalitatieve of kwantitatieve achteruitgang optreden. Doch hoe kan die stand-still worden bereikt als een algemene maatregel zoals de natuurvergunningsplicht voor vegetatiewijzigingen slechts op ongeveer 1/4^e van het grondgebied van toepassing is ? Hoe kan geen netto-verlies aan natuurwaarden worden waargemaakt als slechts moet gecompenseerd worden voor bossen, of voor aantastingen van beschermde gebieden die momenteel samen ongeveer 14 % van het grondgebied innemen ? Het Natuurdecreet bewijst enkel lippendienst aan het stand-stillbeginsel, maar is niet in staat het te verwezenlijken.

Uit het voorgaande kan men afleiden dat de stand-still inzake natuurbeleid in Vlaanderen dus misschien wel erg letterlijk wordt genomen ... (een doordenker).

Over het juridisch instrumentarium hebben collega An Cliquet en ikzelf, en onze medewerkers, onderzoek verricht in het kader van een wetgevingsproject voor een 'geïntegreerd' decreet omtrent natuur, landschap, bos, wilde flora en fauna, en jacht, dat in 2001 van start is gegaan. Het betreft een onderzoek in opdracht van het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door toenmalig minister van Leefmilieu, mw. Vera Dua, gekend onder LIN/AMINAL/AEM/2000/004. Ik ga nu niet verder op ingaan op de resultaten. Binnenkort zullen wij ons voorontwerp van decreet voorstellen op een studiedag, die doorgaat op woensdag 23 februari in het Pand in Gent. U bent bij deze reeds uitgenodigd, de folders komen nog.

3. Een visie ontbreekt over de relatie tussen de doelstellingen van het natuurbeleid en de operationalisering via het instrumentarium. Er moet veel meer aandacht uitgaan naar de nodige 'hulpbronnen' om het beleid waar te maken.

De instrumenten ter verwezenlijking van de vaak ambitieuze doelstellingen zijn ontoereikend, doch men kan niet ontkennen dat er toch reeds heel wat instrumenten gericht op 'verwezenlijking' van natuur voorhanden zijn: natuurrichtplannen, natuurinrichtingsprojecten, reservaatvorming, beheersplannen, beheersovereenkomsten, enz. Alleen ontbreekt het tevens aan een visie over de randvoorwaarden voor de inzet van die instrumenten. De vraag naar de operationalisering, zeg maar onder meer de uitvoering en de handhaving, en wat daarvoor nodig is, wat de beleidswetenschappers noemen 'de hulpbronnen', wordt te weinig gesteld.

Ik tracht dit opnieuw te illustreren aan de hand van de realisatie van een ecologisch netwerk.

In Nederland tracht men de Ecologische Hoofdstructuur te verwezenlijken door onder meer de reservaatvorming en de aanwijzing van beschermde natuurmonumenten (te vergelijken met onze beschermde landschappen), inrichtingsprojecten, en beheersplannen en beheersovereenkomsten. Van bij het begin werd duidelijk gesteld dat niet zozeer de afbakening op de kaart van belang was maar de realisatie ervan. Het aankoopbeleid van de overheid en de natuurverenigingen staat daarbij centraal. Er steekt dan wel veel kritiek op over de te trage vooruitgang, maar toch is reeds bijna 10 % van het Nederlandse grondgebied natuurreserveaat en is ongeveer 2,5 % onder agrarisch natuurbeheer via een beheersovereenkomst. Reeds lang ook is werk gemaakt van de ontwikkeling van een stelsel van natuurdoeltypen en ecosysteemvisies, gericht op de doeltreffende bescherming, beheer en inrichting van natuurgebieden.

Waar staan wij in Vlaanderen. Wel, in Vlaanderen lijkt het alsof de natuursector eeuwig blijft steken in de fase van de plannen en kaartjes met afgebakende beschermde gebieden. De afbakening van het VEN duurde vijf jaar (al de vroegere perikelen met de Groene Hoofdstructuur niet meegerekend), en dan nog is de oppervlakte onvoldoende volgens het Natuurdecreet. Hoe lang zullen wij moeten wachten op goedgekeurde natuurrichtplannen, met de zeker voor de buitenwereld ook noodzakelijke gebiedsvisies? Bovendien, als wij de berichtgeving mogen geloven – en ik hoop van niet – staat het aankoopbeleid en daarmee ook de reservaatvorming, als één van

de belangrijke instrumenten ter verwezenlijking van het VEN, juist ter discussie. Dit terwijl nog maar 2,1 % van Vlaanderen een natuurreserveaat is, en onder vorige Vlaamse regering een inhaaloperatie was uitgevoerd. En wat met de aanduiding van ankerplaatsen en erfgoedlandschappen, en natuurverwevingsgebieden ? Daar komt bij dat het Natuurdecreet zelf soms zorgt voor veel onnodige rompslomp, waar ook de administratie zelf het slachtoffer van is. Een voorbeeld ter illustratie: een klein onderzoek een aantal jaar geleden wees uit dat 90 % van de natuurvergunningaanvragen betrekking had op de rooiing van populieren.

Het behoud van de biodiversiteit vereist veel financiële en personele middelen. Het is een illusie het Natuurdecreet – een reus op lemen voeten – behoorlijk te kunnen uitvoeren en handhaven met de huidige bestuurlijke structuren. De administratie is, ondanks een inhaaloperatie rond de jaren 1990, nog onderbemand, moet teveel voor het natuurbehoud onbenullige dingen doen, en wordt spijtig genoeg te weinig 'begrepen'. Bij de gemeenten ontbreekt een aanspreekpunt voor de administratie: het is hoog tijd voor de responsabilisering van de gemeenten, misschien dat moet worden werk gemaakt van de invoering van een gemeentelijke natuurambtenaar. En het is een illusie een ecologisch netwerk te kunnen verwezenlijken zonder versterking van het aankoopbeleid, en daarmee de reserveaatsvorming. Slotsom is dat het behoud van de biodiversiteit wishful thinking is als zelfs de hulpbronnen om het beleid te kunnen waarmaken, lijken te worden beknot.

4. Er bestaat een kloof tussen het natuurbeleid, vooral dan het gevoerde discours en de thema's, en de leefwereld van de mensen. De natuursector dient meer te appelleren aan de emoties van de mensen.

Het behoud van de biodiversiteit vereist dus een versterking van de wetenschappelijke invalshoek in het natuurbeleid, de uitbouw van geschikte instrumenten voor de verwezenlijking van de ambitieuze doelstellingen, en de mogelijkheden tot operationalisering, met onder meer nodige financiële en personele middelen. Een sector die dit allemaal wil, moet daarvoor het nodige draagvlak (bestuurlijk en maatschappelijk) kunnen verwerven. En ook daar knelt het schoentje.

Het huidig natuurbeleid sluit in onze verstedelijkte samenleving onvermijdelijk minder en minder aan bij de leefwereld van de mens. Vooreerst heeft de mens, in het bijzonder de jeugd, te weinig kansen op natuurbeleving en het opdoen van natuurkennis via het gewoon onderwijs. Het gros van de bevolking staat weliswaar niet afkerig tegenover de natuur, doch is nauwelijks geïnteresseerd in het natuurbeleid en de beïnvloeding daarvan. Ter illustratie: in 1935 slaagde de Vogelbescherming erin 800.000 handtekeningen te verzamelen tegen de lijstervangst, terwijl in 1994 door Natuurreserveaten ongeveer 40.000 handtekeningen werden verzameld voor de Groene Hoofdstructuur. Zoiets zou toch vragen moeten oproepen over het maatschappelijk draagvlak. Uit onderzoek, met name het doctoraatsonderzoek van Dirk Bogaert, blijkt dat bij de geïnteresseerden de natuurbeelden zeer sterk verschillen: zeker niet iedereen verkiest een vochtig grasland boven een maïsveld.

Het discours en de thema's van het natuurbeleid sluiten niet (meer) aan bij de leefwereld van de bevolking. Is er een betere periode dan de huidige, met zijn reality-

soaps en zijn andere 'emo-TV' om vanuit een emotionele verbondenheid met de natuur, het draagvlak voor het natuurbeleid aan te zwengelen? En is de invalshoek van het behoud van de biodiversiteit daar niet zeer geschikt voor?

Als zeehonden worden afgeslacht voor hun pels in Canada, dan wordt zelfs een Jean-Marie Dedecker een dierenrechtenactivist. Als de laatste keizerspecht in Mexico is uitgestorven door op een vrachtwagen te vliegen, dan staat dit binnen de twee dagen in vrij grote letters hier in de krant. En volgens het laatste onderzoek blijkt zelfs de Tyrannosaurus rex geen wreedaardig monster te zijn geweest, maar een onschuldige aaseter. Ochotte toch dat beestje ... Waarschijnlijk zou de maatschappelijke aanvaarding voor de aanwijzing van een 'Jurassic Park' in pakweg Limburg – een lukraak gekozen provincie hoor – nog niet zo slecht liggen.

Maar even ernstig nu, wat bemerken wij in het huidig discours en de huidige thema's van het natuurbeleid een vervreemding van de leefwereld van de bevolking! Het gaat over VEN (waarom werken met afkortingen? zoals bij vele afkortingen weet na een tijdje niemand nog de idee die achter die benaming schuilgaat, maar het is alleszins iets 'Vlaams' toch?), over vogelrichtlijngebieden (de Vogelrichtlijn, dat is wellicht een richtlijn die bepaalt hoeveel vogels er per m² moeten broeden niet?), habitatgebieden (noemde geen woonbeurs 'habitat'? even opzoeken zeker, en overigens is het oppassen geblazen, volgens het 'groene boekje' is het meervoud 'habitatten'), natuurrichtplannen (wat voor iets dictatoriaals-communistisch moet men zich daarbij voorstellen, het moet zeker iets te maken hebben met die richtlijn van daarnet?), enz. Overigens als het Natuurdecreet aanvangt met het definiëren van ongeveer 70 begrippen, dan is er iets mis, want je hoeft in een juridische tekst een begrip niet te definiëren als het aansluit bij het gewoon taalgebruik.

5. Er is nood aan het ontwikkelen van strategieën voor een breder maatschappelijk draagvlak voor het natuurbehoud.

Tot op zekere hoogte is de complexiteit van het natuurbeleid onvermijdelijk in een even complexe samenleving, maar wel moeten er strategieën worden opgezet om die potentiële emotionele verbondenheid met de natuur als bron voor een breder maatschappelijk draagvlak voor het behoud van de biodiversiteit, aan te boren. Dit geldt des te meer daar uit het doctoraatsonderzoek van Dirk Bogaert blijkt dat de tegenstanders van bepaalde maatregelen of projecten van het natuurbeleid niet concreet op die maatregelen of projecten zelf ingaan, doch appelleren aan een algemene misnoegdheid. Zo informeert de overheid vrij objectief over een natuunrichtingsproject, en mobiliseren de tegenstanders de bevolking door het te hebben over overregulering, "bureaumensen uit Brussel die komen zeggen wat wij hier plaatselijk moeten doen", exotische koeien, bemestingsbeperkingen, enz. De tegenstanders hanteren dus een 'emo-discours' en slagen er op die manier telkens in heel wat steun te verwerven, en de overheid staat machteloos.

Twee elementen voor deze strategie wil ik aanreiken.

Vooreerst moet men streven naar het totstandbrengen van een idee van 'stewardship' bij de betrokken bevolking. Het valt op hoeveel mensen bereid zijn tijd en energie

te steken in de verbetering van hun buurt, hun wijk, hun leefomgeving. Denken we maar aan het werk van de vele vrijwilligers van lokale afdelingen van Natuurpunt. Dit kan voor een deel veralgemeend worden naar de ruimere bevolking toe: landbouwers, bosbeheerders, recreanten, enz. Dit houdt vooreerst in dat men de mens moet trachten kennis bij te brengen over en vooral fier te maken op de (nog resterende) 'objectieve' kwaliteiten van het omliggende landschap, waarvan hij deel uitmaakt en waartoe hij (in het beste geval) ook bijdraagt. Deze identificatie met het landschap, maar dan wel met enige vorm van 'objectiviteit' (geen identificatie met het maïsveld dus), is de eerste voorwaarde om zijn gedrag eventueel te kunnen bijsturen. Vandaar dat de regionale landschappen en bosgroepen goede initiatieven zijn; eigenlijk zouden zelfs ruimere 'beheersgroepen' over de grenzen van natuurgebieden, bossen en landbouwgebieden heen, wenselijk zijn.

Het is wellicht (op lange termijn) niet de goede weg ofwel bepaalde natuurbeelden zomaar op te dringen van bovenaf, zelfs al zijn deze wetenschappelijk gefundeerd, ofwel (op korte termijn) reeds inspraak te laten plaatsvinden zonder dat de bevolking voeling heeft met de 'objectieve' behoeften van het natuurbehoud, want dit laatste zal op een grote mislukking voor het natuurbehoud uitdraaien.

En tevens moeten de mogelijkheden tot natuurbeleving bij elke maatregel worden meegenomen, maar dit spreekt voor zich.

Ten tweede moet men streven naar een personalisering, in de zin van het koppelen van doelstellingen en maatregelen van het natuurbeleid aan (sympathieke of opzienbarende) wilde diersoorten en aan ons mensen, via de mogelijkheden voor natuurbeleving. Want zeg nu zelf, wie kan de grote ogen van de lijster of het vrolijke kwetteren van de zwaluw weerstaan? En gelijkt de levendbarende hagedis niet verrassend veel op die Tyrannosaurus? Dat deze laatste tegenwoordig zo positief wordt voorgesteld is wellicht eens te meer een toepassing van het spreekwoord "de mortibus nisi bene": "van de doden niets dan beenderen". Hoe weinig sympathiek komt het over dat een natuurbeschermer zegt dat er 125.000 ha VEN moeten komen in plaats van 85.000 ha, omdat het zo in de wetgeving staat? Of dat hij stelt dat een gebied moet beschermd worden omdat het een belangrijk broedgebied is, zonder te zeggen wiens broedgebied? Van hoe weinig inlevingsvermogen getuigt het dat de overheid een natuurinrichtingsproject de naam 'plan lamsoor' meegeeft? Daarbij denken de meesten wellicht aan een varkensoor en smakelijk is anders. Werkt het daarentegen niet op het gemoed wanneer de natuurbeschermer zegt dat wij bij een ongewijzigd beleid stilaan met de gedachte zullen moeten leven dat het gros van onze kinderen nooit nog vlinders zullen zien? Dat een poel wordt gegraven om de boomkikker nieuwe kansen te geven, omdat hij anders gaat uitsterven in Vlaanderen – en wie vindt Kermit de kikker niet sympathiek?

6. Er is niet alleen nood aan een verbetering van het draagvlak maar ook aan 'beleidsmakers'.

De Vlaamse overheid zou eens dringend meer moeten investeren in een verhoging van het maatschappelijk draagvlak voor het natuurbehoud. Dat betekent ook het financieren van meer onderzoek in dat verband, in een betere procesbegeleiding rond

afbakeningen, enz. Zoiets zou het behoud van de biodiversiteit zeker op langere termijn enorm ten goede komen. De potentiële steun voor een stevig natuurbeleid is mijns inziens ruim aanwezig – zo wijst het voornoemd doctoraatsonderzoek uit dat het maatschappelijk draagvlak voor natuurmaatregelen dikwijls beter is dan wordt vermoed –, er wordt echter onvoldoende aan geappelleerd. Ik heb daarnet enkele elementen aangereikt, maar wellicht is het tijd voor een Noël Slangen om eens in de natuursector aan de slag te gaan. Gezien zijn naam – ik bedoel dan natuurlijk de achternaam – kan dit niet misgaan ...

Dan rest nog de vraag naar het bestuurlijk draagvlak, bestaande uit het ambtelijk en politiek draagvlak.

Het ambtelijk draagvlak voor natuurmaatregelen binnen de AMINAL Afdeling Natuur is – ik zou zeggen – van nature aanwezig, maar is dat ook het geval binnen andere administraties? Is hier ook niet nog een grote weg af te leggen. Denken we maar aan de verschillende natuurbeelden die soms heersen bij zelfs drie verwante administraties zoals de AMINAL Afdelingen Natuur en Bos en Groen, en de AROHM Afdeling Monumenten en Landschappen. Wat kan men dan verwachten van de bevolking? Een bijkomend obstakel vormt hier de complexiteit van de wetgeving en het tekort aan personeel. Opleiding en vorming, en structurele samenwerking en informele contacten binnen de diverse geledingen van de administratie zijn zeer belangrijk, zoals ook een stelsel van natuurdoeltypen en ecosysteemvisies waarover overeenstemming bestaat.

En hoe zit het met het politiek draagvlak voor natuurmaatregelen? Is het politiek draagvlak evenredig met het maatschappelijk en het ambtelijk draagvlak? Ik zou het niet weten. Alleszins, naast de vraag voor jobs, blijft ook de eis van een hoge leefkwaliteit belangrijk bij de bevolking. Het behoud van de biodiversiteit maakt daar een onmiskenbaar deel van uit. Wat we echt nodig hebben op vele vlakken, is een sterk en eenvormig beleid. In 1873 werden in België alle insectenetende vogels beschermd, tegen de ideeën van de plattelandsbevolking in. In 1971 werd de vogelvangst afgeschaft, één jaar later werd zij voorlopig weer toegelaten, wat 25 jaar duurde, en 30 jaar later zouden er blijkbaar Vlaamse parlementsleden bereid zijn om een voorstel van decreet in te dienen om de vinkenvangst weer toe te laten. Nochtans is een dergelijk decreet bij voorbaat onwettig, blijkt uit onderzoek van de Universiteit Antwerpen dat door uitwisseling tussen kwekers geen gevaar op inteelt optreedt, en wijst een enquête erop dat 85 % van de Vlamingen tegen is. Wat wil ik daarmee zeggen? Het zogenaamd (vermoed) gemis aan draagvlak wordt door sommige politici gewoon als alibi gebruikt, als het hen past. Vlaanderen heeft nood aan moedige politici met voeling voor de natuur, die in plaats van te wachten op meer draagvlak, door hun beleid zelf ook bijdragen tot een verbetering van het maatschappelijk en ambtelijk draagvlak voor natuurmaatregelen, aan echte 'beleidsmakers' dus. Want ondertussen tikt de klok verder in het nadeel van de biodiversiteit en verschijnen alsmaar meer verontrustende cijfers over het uitsterven van onze wilde flora en fauna in het nieuws. Hoog tijd aan de minister en de Vlaamse regering om zich te bewijzen

...

Ik feliciteer Prof. Verheyen voor zijn jarenlange inzet voor het behoud van de biodiversiteit, en dank u allen voor uw aandacht.